

Yrkande

Centerpartiet

2024-11-12

65

Yrkande avseende Motion av Axel Josefson (M), Martin Wannholt (D), Axel Darvik (L) och Elisabet Lann (KD) om att uppdatera Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram

Förslag till beslut

I Kommunfullmäktige:

1. Punkt d. i motionen bifalls.
2. I övrigt avslås motionen.

Yrkandet

Miljö- och klimatprogrammet togs fram under det förra Alliansstyret och röstades igenom av en bred majoritet partier. Programmet är framtaget utifrån Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader, men berör inte enbart klimatmål utan även de lokala miljövärden som staden vill värna eller tillskapa.

Nu föreslår Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna att målen ska skrotas och i stället ersättas av nya mål som harmoniserar med de nationella klimatmålen och målen för EU:s fit for 55. Gissningsvis har motionärerna hämtat inspiration från regeringens utredare John Hassler som föreslog att Sveriges transportpolitiska mål till 2030 skulle slopas eftersom det saknade tydlig koppling till EU:s klimatmål. I stället föreslog Hassler ett elektrifieringsmål. Vi ser flera problem med att ändra målen i miljö- och klimatprogrammet.

För det första fyller lokala mål en funktion. Det ska dock nämnas att det finns en rimlig teoretisk invändning mot lokala mål då de kan leda till suboptimerade åtgärder och styrning. Utifrån klimatnytta- och ett samhällsekonomiskt perspektiv är globala utsläppshandelssystem och koldioxidskatter absolut mest effektivt för att minska koldioxidutsläpp. När utsläppens externa kostnader¹ återspeglas i priserna skapas tydligaste incitamenten för företag och konsumenter att ersätta varor och tjänster som bidrar till koldioxidutsläpp. Problemet med invändningen mot lokala mål är dock att det idag saknas en global koldioxidskatt och det utsläppshandelssystem som EU tillämpar omfattar enbart en del av utsläppen. Därför blir invändningen främst teoretisk och i väntan på ett heltäckande globalt system behövs lokala och nationella styrmedel.

För det andra skulle det undergräva stadens långsiktiga miljö- och klimatarbete och leda till en ryckighet i insatserna. Detta ser vi nu på nationell nivå, när regeringspartierna tvärvänt i flera väsentliga områden som det tidigare funnits en bred enighet om,

¹ Externa kostnader är kostnaden som inte belastar den som producerar eller konsumerar en vara, utan samhället och skattebetalarna, exempelvis samhällskostnaden för luftföroreningar.

exempelvis reduktionsplikt, skatt på fossila drivmedel och reformerat reseavdrag. Detta har lett till att Sverige på mycket kort tid kraftigt ökat utsläppen. Och som regeringens utredare Hassler påpekat, är klimatutsläppen långsmed vägen mot målen mycket viktiga, eftersom ju mer koldioxid vi har hunnit släppa ut när utsläppen väl är på noll, desto högre blir den globala medeltemperaturen för lång tid framöver. Det talar för att fokus inte enbart kan ligga på det årtal som vi som stad eller nation ska nå netto noll utsläpp. Politiken behöver också orka stå fast vid en långsiktig strategi som inte ökar våra utsläpp i närtid.

För det tredje så är handlar Göteborgs miljö- och klimatprogram inte enbart om koldioxidutsläpp utan tar sin utgångspunkt lika mycket i den lokala miljön. Och eftersom programmet är framtaget som en helhet skulle en skrotning av målen vara olycklig för det strategiska miljöarbetet, även om syftet från motionärerna verkar vara att justera klimatmålen. Om vi sänker våra ambitioner i klimatarbetet så att de går mer i linje med regeringens nationella politik, kommer det även få effekt på miljöarbetet. Detta eftersom typiska klimatåtgärder såsom fossilfria transporter och minskat vägtrafikarbete även leder till bättre miljö, såsom minskat buller, bättre biologisk mångfald, renare luft och andra typiska miljömål som programmet omfattar. Att klimatmål och lokala miljömål hänger ihop talar också för att en kommun inte enbart kan synkronisera sina mål utifrån globala klimatmål, utan måste väga in behov av lokala miljönyttor, vilket Göteborg gjort.

För det fjärde anser Centerpartiet att det är logiskt och försvarbart att större städer har mer ambitiösa klimatmål än övriga landet. Syftet med motionen är att lägga stadens arbete på en synkroniserad nivå med det nationella/globala. I praktiken hade det inneburit ett slags lägstanivå. Göteborg har tillsammans med andra större städer en mycket större möjlighet att ställa om vårt resmönster än Sveriges landsbygd.

För det femte har motionärerna visserligen rimliga invändningar mot att det finns målsättningar inom programmet där Göteborgs stad har bristande rådighet. Vår bedömning är dock att staden inte lägger ned omfattande resurser på områden där staden saknar rådighet, exempelvis raffinaderierna. Att målen berör raffinaderierna ger dock staden mandat att bistå näringslivet, inom ramen för den kommunala kompetensen, om det uppstår en investeringsvilja att ställa om produktionen. Tyvärr har regeringens bränslepolitik slagit undan benen för industrins pågående omställning.

Vidare vill vi uttrycka vår oro över att den breda uppslutning bakom Göteborgs miljö- och klimatmål som fanns knappt ett par år sedan nu är borta. Näringslivets investeringsvilja i den gröna omställningen påverkas till stor del av politisk osäkerhet och ryckighet då det utgör en marknadsrisk. Göteborgssamhället hade behövt den långsiktighet i miljö- och klimatarbetet som rådde under förra mandatperioden. En långsiktig strategi är inte minst viktigt mot bakgrund av de investeringarna som görs inom fordons- och batteriindustrin i Västsverige.

Avslutningsvis instämmer vi dock med motionärerna och vill bifalla punkten d. om att data i staden och verksamheterna ska användas och digitaliseras på ett sätt som skapar snabb och kostnadseffektiv transparens i klimatarbetet.